

การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
ตามโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นางสาวชอุ่ม อ่ำรุ่ง

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-784-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017122

I 103133b9

THE IMPLEMENTATION OF THE DEMOCRATIC ACTIVITY PROMOTION PROTOTYPE
SCHOOLS IN ACCORDANCE WITH THE DEMOCRATIC ACTIVITY PROMOTION
IN THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY
EDUCATION COMMISSION PROJECT

Miss Chaum Oumrung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-784-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริม
ประชาธิปไตย ตามโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยใน
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดย

นางสาวชอุ่ม อ่ำรุ่ง

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

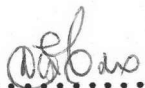
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

ชื่อย่อ อ่างรุ่ง : การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
ตามโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(THE IMPLEMENTATION OF THE DEMOCRATIC ACTIVITY PROMOTION PROTOTYPE
SCHOOLS IN ACCORDANCE WITH THE DEMOCRATIC ACTIVITY PROMOTION IN
THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION PROJECT)
อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช, 216 หน้า. ISBN 974-578-784-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน
ต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ตามโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยในสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ
และครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ จำนวน 468 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
คำร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมดำเนินงาน ผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดนโยบายของ
โรงเรียน มีการเตรียมบุคลากรด้วยการพาไปศึกษาดูงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ จัดทำโครงการ
ส่งเสริมประชาธิปไตย ผู้บริหารและครูร่วมกันเตรียมงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
มีการเตรียมเครื่องมือนิเทศและเครื่องมือประเมินผลด้วยการศึกษาหลักเกณฑ์ จากคู่มือการจัดกิจกรรม
ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยที่โรงเรียน
ส่วนใหญ่จัดคือ กิจกรรมสหกรณ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในเรื่องเอกสารประเภทคู่มือและ
หนังสืออ่านประกอบ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง ผู้บริหารนิเทศ
ติดตามผลการดำเนินงานด้วยการให้คำปรึกษา และจูงใจผู้ปฏิบัติงานด้วยการให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการ
ปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผล ผู้รับผิดชอบโครงการประเมินพฤติกรรมประชาธิปไตยนักเรียนด้วยการสังเกต
และรายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมครูภาคเรียนละครั้ง บุคลากรในโรงเรียนนำผลการประเมินไปใช้
เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยและเป็นข้อมูลในการทำโครงการครั้งต่อไป

ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือ ขาดงบประมาณสนับสนุน รองลงมาได้แก่ มีเอกสาร สื่อและวัสดุอุปกรณ์
ไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีทักษะในการสร้าง เครื่องมือนิเทศและเครื่องมือประเมินผล บุคลากรมีงานใน
ความรับผิดชอบมากทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สม่ำเสมอ

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

CHAUM OUMRUNG : THE IMPLEMENTATION OF THE DEMOCRATIC ACTIVITY PROMOTION PROTOTYPE SCHOOLS IN ACCORDANCE WITH THE DEMOCRATIC ACTIVITY PROMOTION IN THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION PROJECT. THESIS ADVISOR : NIBONDH THAIPANICH, Ph.D. 216 pp. ISBN 974-578-784-1

The purpose of this study was to study the implementation of and the problems from the democratic activity promotion prototype schools in accordance with the democratic activity promotion project of the Office of the National Primary Education Commission. The data were collected by using questionnaires from 468 respondents composed of school administrators, teachers who were responsible for the projects and teachers who were heads of each subject areas. The results were presented in terms of percentages.

It was found that at the preparation stage, school administrators and teachers formulated the school's policy and trained the personnel by taking them on study visits, whereas those responsible for the democratic activity promotion project together with the school administrators and teachers helped prepare the budget, materials and facilities, such as equipment for guidance and evaluation based on the principles in handbooks for organizing activities. At the operation stage, the administrators held meetings, in which they explained the approaches to the management of the project. The activities for promoting democracy that most schools organized were co-operative activities. In this respect, related agencies supported them by supplying such materials as handbooks and external reading books. The schools publicized the activities among the students' parents through the students. Administrators gave advice and encouraged personnel involved in activities to take part in project planning. With regard to the evaluation stage, those in charge of this project evaluated the students' democratic behavior through observation. They reported the results once a semester in the teachers' meetings. School personnel then applied the results of the evaluation to the organization of democratic promotion activities and the implementation of subsequent projects.

The most prominent problems in implementing the projects were inadequate budget. Next to this were : insufficiency of printed materials and equipment; the lack of skilled personnel who could constructed supervision and evaluation instruments. School personnel had overburden responsibilities in which they could not devote their time fully to participate in the projects and finally, inconsistency in support from related agencies.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลึกสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้จาก อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะ ดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำงานทุกขั้นตอน และผู้วิจัยได้รับความรู้เป็นอย่างสูงจาก อาจารย์สวัสดิ์ จงกล ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ข้อคิดเห็นในการวิจัย และคณาจารย์ในภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด อาจารย์สวัสดิ์ จงกล ที่กรุณาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำในการสร้าง เครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ศิริกาญจน์ ทองอินทร์ อาจารย์สมปอง ภูวราภรณ์ อาจารย์เชี่ยวชาญ โสมชั้นเงิน อาจารย์ ธงชัย คงชนะ และอาจารย์ สุชิน พ่องใส ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ในโรงเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ คุณทรงศา ทับสี คุณอร่ามศรี แยมคลี่ และคุณเสนาะ กลีบทอง ที่กรุณาช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ช่วยเหลือสนับสนุน ให้กำลังใจ และห่วงใยเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และผู้ใกล้ชิดทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างสม่ำเสมอตลอดมา

ช่อม อ่ำรุ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
วิธีดำเนินการวิจัย	8
การนำเสนอผลการวิจัย	10
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ประชาธิปไตย.....	13
การบริหารโครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา	
ประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา.....	19
โครงการสนับสนุนการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยใน	
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	ภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา.....	27
	องค์ประกอบที่ส่งเสริมการดำเนินงานตามโครงการสนับสนุนกิจกรรม ประชาธิปไตยในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ..	31
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน ประถมศึกษา.....	34
	การดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ประถมศึกษา.....	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	53
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
	ตอนที่ 2 การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตย ตามโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.....	64

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

4	ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ตามโครงการสนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตย ในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	108
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	131
	วิธีดำเนินการวิจัย	131
	สรุปผลการวิจัย	132
	อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	139
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	155
	รายการอ้างอิง	156
	ภาคผนวก	161
	ประวัติผู้เขียน	216

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน.....	56
2	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
3	การเตรียมดำเนินงาน ด้านการกำหนดนโยบาย.....	65
4	การเตรียมดำเนินงาน ด้านการเตรียมบุคลากร.....	69
5	การเตรียมดำเนินงาน ด้านการจัดทำโครงการ.....	73
6	การเตรียมดำเนินงาน ด้านการเตรียมงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก.....	75
7	การเตรียมดำเนินงาน ด้านการเตรียมเครื่องมือนิเทศ และเครื่องมือ ประเมินผล	78
8	การดำเนินงาน ด้านการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน.....	80
9	การดำเนินงาน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย.....	82
10	การดำเนินงาน ด้านการประสานงาน.....	88
11	การดำเนินงาน ด้านการประชาสัมพันธ์.....	91
12	การดำเนินงาน ด้านการนิเทศ ติดตามผล.....	93
13	การประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ตามโครงการ	98
14	การประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการประเมินพฤติกรรมนักเรียน	101
15	การประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน.....	104
16	ปัญหาในการเตรียมดำเนินงาน ด้านการกำหนดนโยบาย.....	109
17	ปัญหาในการเตรียมดำเนินงาน ด้านการเตรียมบุคลากร.....	111
18	ปัญหาในการเตรียมดำเนินงาน ด้านการจัดทำโครงการ.....	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ปัญหาในการเตรียมดำเนินงาน ด้านการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก	113
20	ปัญหาในการเตรียมดำเนินงาน ด้านการเตรียมเครื่องมือพิเศษ และเครื่องมือประเมินผล	114
21	ปัญหาในการดำเนินงาน ด้านงบประมาณ	116
22	ปัญหาในการดำเนินงาน ด้านสื่อ และการจัดกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตย	117
23	ปัญหาในการดำเนินงาน ด้านการประสานงาน.....	120
24	ปัญหาในการดำเนินงาน ด้านการประชาสัมพันธ์.....	123
25	ปัญหาในการดำเนินงาน ด้านการนิเทศ ติดตามผล.....	125
26	ปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ.....	126
27	ปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการประเมิน พฤติกรรมนักเรียน	128
28	ปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน	130